

Shiv Chand v. Ujagar Singh (P. C. Jain, J.)

ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਜੈਨ ਜੇ.

ਸ਼ਿਵ ਚੰਦ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ, - ਜਵਾਬਦੇਹ.

1977 ਦੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 12.

1977 ਦੀ ਸੀ.ਐਮ. ਨੰਬਰ 14-ਈ ਅਤੇ 15-ਈ.

ਅਕਤੂਬਰ 12, 1977

ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ (1951 ਦਾ 43) — ਧਾਰਾਵਾਂ 79(ਬੀ), 82 (ਬੀ) ਅਤੇ 86(1) ਅਤੇ (4) — ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ — ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਜੋਂ ਫਸਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ — ਦੁਆਰਾ ਅਰਜ਼ੀ ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 86(4) - ਦੇ ਤਹਿਤ ਫਸਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ — ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ — ਕੀ ਧਾਰਾ 86(1) — ਧਾਰਾ 86 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ — ਕੀ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 82 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਰਡਰ 1 ਨਿਯਮ 10 ਦੇ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੋਧ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਕੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 82 (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਿਰ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

(ਪਰਾ 10)।

*

ਮੰਨਿਆ, ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 86 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 86 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜੇ ਧਾਰਾ 82 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 82 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 86 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ/82 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟ, ਏ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਉਹ। ਧਾਰਾ 86 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ 1 ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਜੋਂ ਉਲਝਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 86(4) ਕੁਝ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 86(1) ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਧਾਰਾ 86(1) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ

ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 86(1) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 86 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 82 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਧਾਰਾ 86 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 86(1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

(ਪਾਰਾ 11 ਅਤੇ 12)।

ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਦੇ ਨਾਲ ਸੈਕਸ਼ਨ 81 ਅਧੀਨ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ: -। "

(i) ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਚੋਣ ਬੁਲ੍ਹਾਣਾ (ਰਿਜ਼ਰਵ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ) ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ;

(ii) ਜਵਾਬਦੇਹ ਸ੍ਰੀ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8-ਏ ਅਧੀਨ 6 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ

(ਹਾਇ) ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ;

ਸਿਵਲ ਮਿਸ. ਨੰਬਰ 14E/77।

1. ਨਿਯਮ 10(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਡਰ 6, ਨਿਯਮ 17 ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 151 ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਰਜ਼ੀ :

(i) ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਮੱਲ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਲ ਸਿੰਘ, ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਬਹਾਦਰ ਖੇਰਕ, ਤਹਿਸੀਲ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ, ਜਿਲਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਨੂੰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ;

(ii) ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਬਦਲਵੇਂ ਪੈਰਾ 22 ਵਿੱਚ ਮਿਟਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸਿਵਲ ਮਿਸ. 15E/77.

ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 86(4) ਅਧੀਨ ਦਰਖਾਸਤ ਮੰਗੀ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਮੱਲ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਗੁਲੂ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਬਹਾਦਰ ਖੇੜਾ। ਤਹਿਸੀਲ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਨੂੰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਾਰ-ਐਟ ਲਾਅ ਅਤੇ ਅਜ਼ੋਕ ਭਾਨ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਹਰਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਰਾਮ ਲਾਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਨ.ਐਸ ਮਾਂਗਟ, ਐਸ.ਕੇ. ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਅਮਰਜੀਤ ਚੌਧਰੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਦੇ ਨਾਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ।

Shiv Chand v. Ujagar Singh (P. C. Jain, J.)

ਨਿਰਣਾ

ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਜੈਨ, ਜੇ.-

i

(1) ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਲਕ੍ਰਮਿਕ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

(2) ਜੂਨ, 1977 ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ, ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਸੱਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਾਈ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਬਲੂਆਣਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਅਸੈਂਬਲੀ. ਮਾਈ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਸੀਟ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਈ ਸਿੰਘ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਯੋਗ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੀ ਸੀ, ਨੇ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਸਨੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਸੀ ਆਖਰਕਾਰ ਪੋਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਹੁਣ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਕਈ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਖੁਦ, ਆਪਣੇ ਏਜੰਟਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਮਲਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮੈਂ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਈ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਾਂ ਜੋ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੰਨਾ 12 'ਤੇ, ਇਸ ਤਰਫ਼ੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ: -

"22. ਪਿੰਡ ਬਹਾਦਰ ਖੇੜਾ ਦੇ ਮਜ਼੍ਹਬੀ ਸਿੱਖ ਗੁਹਲਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਮਾਈ ਸਿੰਘ ਵੀ ਇਸ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਾਲੀ ਟਿਕਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਪਰ ਅਕਾਲੀ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਅਲਾਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਅਕਾਲੀ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਗ਼ਾਵਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਈ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮਜ਼੍ਹਬੀ ਸਿੱਖ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਜੋ ਕਿ ਮਜ਼੍ਹਬੀ ਸਿੱਖ ਵੀ ਹੈ, ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਲਾਲ 1, ਉਸਦੇ ਚੋਣ-ਏਜੰਟ, ਪਿੰਡ ਬਹਾਦਰ ਖੇੜਾ ਦੇ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਕਾਲਾ ਟਿੱਬਾ ਦੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨਾਲ 20 ਮਈ, 1977 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਬਹਾਦਰ ਖੇੜਾ ਵਿਖੇ ਮਾਈ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਰਾਤ 8.00 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਮਾਈ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚੋਂ ਡਰਾਅ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ

ਮਾਈ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਇੱਕੋ ਬਹਾਦਰੀ ਭਾਵ ਮਜ਼੍ਹਬੀ ਸਿੱਖ ਹਨ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਮਾਈ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਈ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਜਾਤ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਜਾਤ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਈ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਟਿਕਟ ਲੈਣ ਲਈ ਭੱਜ-ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ 'ਤੇ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਰੁਪਏ ਕਢਵਾ ਲਏ। 10,000 ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਈ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹਟਣ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸੀ ਭਾਵ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲਈ। 10,000 ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਈ ਸਿੰਘ ਅਗਲੇ ਦਿਨ 21 ਮਈ, 1977 ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਬਲੇ ਤੋਂ ਹਟ ਗਏ।

(3) ਜਾਰੀ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋ

ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, 7 ਸਤੰਬਰ, 1977 ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ:

1. ਕੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 4 ਤੋਂ 22 ਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹਨ ਅਤੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ? ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਓ.ਪੀ.ਆਰ
2. ਕੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਈ ਸਿੰਘ ਜਿਸ ਵਿਰੁੱਧ ਰਿਜ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲੱਗੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ? ਓ.ਪੀ.ਆਰ

ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਲਈ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 15 ਸਤੰਬਰ 1977 ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ।

(4) 8 ਸਤੰਬਰ 1977 ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਮਿ. ਆਰਡਰ 1, ਨਿਯਮ 17 ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 151, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਆਰਡਰ 1, ਨਿਯਮ 10(2) ਦੇ ਤਹਿਤ 1977 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 14-ਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਮਾਈ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਲੂ ਸਿੰਘ, ਪਿੰਡ ਬਹਾਦਰ ਖੇੜਾ, ਤਹਿਸੀਲ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਨੂੰ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਨੰਬਰ 2 ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਪਟੀਸ਼ਨ, ਜਾਂ ਵਿਕਲਪਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 22 ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। 9 ਸਤੰਬਰ, 1977 ਨੂੰ, ਮੈਂ 15 ਸਤੰਬਰ, 1977 ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ। ਇਕ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ੀ ਸਿਵਲ ਮਿਸ. 1977 ਦਾ ਨੰਬਰ 15-ਈ ਸ੍ਰੀ ਮਾਈ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਰਫੋਂ 8 ਸਤੰਬਰ, 1977 ਨੂੰ 'ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 86(4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ 13 ਸਤੰਬਰ 1977 ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 15 ਸਤੰਬਰ 1977 ਲਈ ਵਿਦਵਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(5) ਮੈਂ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਸੁਣੀ ਹੈ।

(6) ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਨੰ. 1 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(7) ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 2 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਦਲੀਲਾਂ ਜੋ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਘੱਟ ਜਾਂ ਘੱਟ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧੀਆਂ, ਭਾਵ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 79 (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਈ ਸਿੰਘ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੀ, ਕਿ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 22 ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਕਿ ਧਾਰਾ 82 (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 86 (1) ਅਧੀਨ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜੋ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 82 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ।

(8) ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮਾਈ ਸਿੰਘ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 86(1) ਅਧੀਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਈ ਸਿੰਘ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਿਰ ਹੈ, ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਜੋਂ ਉਲਝਾਇਆ

Shiv Chand v. Ujagar Singh (P. C. Jain, J.)

ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਉਸਦਾ ਮੁੱਖ ਭਰੋਸਾ ਉਸ ਦਰਖਾਸਤ 'ਤੇ ਹੈ ਜੋ ਮਾਈ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 86(4) ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: ਏ.

“86 (4)। ਕੋਈ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਵਾਬਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚਾਰ ਕਿਨ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ 'ਤੇ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ। — ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 97 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਉਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਜਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ”

ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਦਲੀਲ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮਾਈ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਜੋਂ ਫਸਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਕਿ ਉਸਦੀ ਇਹ ਦਰਖਾਸਤ ਤੁਰੰਤ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 86 (4) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਜਿਸ ਪਲ ਮਾਈ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮਾਈ ਸਿੰਘ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਧੀਨ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 86(1) ਦੇ ਉਪਬੰਧ।

(9) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 86(1) ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 86(4) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 86(4) ਹੈ। ਐਕਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ - ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀ ਹੈ ਐਕਟ ਦੇ 82i, ਫਿਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਹੀ ਹੱਕ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਧਾਰਾ 86(4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਾਰਾ 82 (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਫਸਾਉਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਧਾਰਾ 86(4) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ, 82 (ਬੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੀੜਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 86 (ਲੀ) ਅਧੀਨ ਐਕਟ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(10) ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਜ਼ੋਰ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 82 ਦੇ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ

ਇਹ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਆਰਡਰ 1 ਨਿਯਮ 10 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਆਰਡਰ 6 ਨਿਯਮ 17 ਦੇ ਅਧੀਨ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੋਧ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਕੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 82(ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਿਰ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਿਰ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਮੋਹਨ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਟਪਾਰੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (10, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ : . . .

“ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 0-6 ਆਰ. 17 ਅਤੇ ਓ. 1 ਆਰ. 10 ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਹੜਤਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੇਰੀਵਾਲ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸੋਧ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ ਅਤੇ ਓਲ ਆਰ. 10 ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਗੈਰ-ਜੋੜਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਓ.6 ਆਰ. 17 ਜਾਂ ਓਲ ਆਰ. 10 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜਿਸ ਲਈ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਸੋਧ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਐਕਟ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਿਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਪਾਰਟੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਸੋਧ ਜਾਂ ਹੜਤਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ * ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅਲਬ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮ (ਦੇਖੋ S. 87)। .ਜਦੋਂ ਐਕਟ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਉਪਚਾਰਕ ਸਾਧਨਾਂ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(11) ਇਹ ਸਵਾਲ ਅਜੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਬਾਕੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 86 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਦਾ ਧਾਰਾ 86 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) 'ਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ? ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਕੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 86 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਧਾਰਾ 86 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ

(1) ਏਆਈਆਰ 1969 ਐਸਸੀ 677.

ਧਾਰਾ 82 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖੁੰਝ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 82 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕ੍ਰਿਸਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 86 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 82 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ

Shiv Chand v. Ujagar Singh (P. C. Jain, J.)

ਹੈ। , ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਧਾਰਾ 86 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੀਮਾਬੰਦੀ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ , ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਲਝਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 86(4) ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 86(1) ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 86(1) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 86 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ, ਭਾਵ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4)। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਉਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੀ ਸਮਗਰੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਵਜੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ।

(12) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 86(1) ਧਾਰਾ 86 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦਾ ਸੁਤੰਤਰ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਧਾਰਾ 82 ਪੀਐਫ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 86 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 86(1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੱਲ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਕਿ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤੁਰੰਤ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 2 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(13) ਮੁਢਲੇ ਅੰਕ ਨੰਬਰ 2 'ਤੇ ਮੇਰੀ ਖੋਜ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(14) ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸਿਵਲ ਮਿਸ. 1977 ਦੇ ਨੰਬਰ 14-ਈ ਅਤੇ 1977 ਦੇ 15-ਈ ਨੂੰ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇ.ਟੀ.ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ